

บทที่ 1

บทนำ

หลังจากประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชนได้ถูกนำมาสนับสนุนให้คนไทยรู้จักพึ่งตนเอง มีการประกอบอาชีพในท้องถิ่น นำปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่นมาใช้เพิ่มผลผลิต เพื่อก่อให้เกิดรายได้สำหรับเลี้ยงตนเองและครอบครัว

การผลิตสินค้าหัตถกรรมนับเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น เพราะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่อย่างมากมายในพื้นที่ บวกกับความรู้ความชำนาญและฝีมือในการประดิษฐ์ออกมาเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งในภาคใต้ก็ได้มีการผลิตสินค้าหัตถกรรมหลายชนิด รวมทั้งผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวที่มีการผลิตออกมาในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ หลังจากแยกเนื้อมะพร้าวออกไปใช้บริโภคแล้ว เนื่องจากกะลามะพร้าวมีความแข็งแรง มีสีและลวดลายตามธรรมชาติ จึงได้นำมาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้และเครื่องประดับต่างๆ อาทิ ทัพพี ถ้วยชาม กำไล ต่างหู ออกจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการทำให้มูลค่าเพิ่มจากสิ่งที่เคยทิ้งขว้างอีกหลายเท่าตัว

การที่ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวมีบทบาทในการพัฒนาทางด้านการผลิตและขยายตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน จึงควรจะได้ศึกษาเกี่ยวกับการผลิตว่ามีปัญหาในด้านใด และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงชนิดและรูปแบบของผลิตภัณฑ์มาน้อยเพียงใด รวมทั้งมีอุปสรรคทางด้านการตลาดอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อจะได้หาแนวทางช่วยเหลือและส่งเสริมให้สามารถเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1 เพื่อศึกษากระบวนการผลิตตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบจนถึงกรรมวิธีการประดิษฐ์ตกแต่งจนเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
- 1.2 เพื่อศึกษาชนิดและรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกจำหน่าย
- 1.3 เพื่อศึกษาวิธีการจัดจำหน่ายเพื่อสนองความต้องการของตลาดที่มีต่อผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว

2. วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบเจาะจง (Purposive Research) โดยการสัมภาษณ์ประธานศูนย์ศิลปาชีพห้วยบุรี ประธานกลุ่มบ้านหน้าถ้ำ ประธานกลุ่มหัตถกรรมคนพิการบ้านสระแก้ว และสมาชิกของทั้ง 3 กลุ่มซึ่งเป็นช่างฝีมือ และร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว

ข้อมูลที่รวบรวมมีตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบ วิธีการผลิต รูปแบบของผลิตภัณฑ์ วิธีการจำหน่าย ราคาขาย ณ แหล่งผลิตและในท้องตลาด ตลอดจนการบริหารภายในกลุ่ม เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้วก็นำมาวิเคราะห์ และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แยกเป็น 2 แบบ คือ สัมภาษณ์ประธานกลุ่ม 1 แบบ และสัมภาษณ์ช่างฝีมืออีก 1 แบบ โดยมีแนวคำถามดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์ประธานกลุ่ม ประกอบด้วย

- แบ่งการบริหารงานกลุ่มอย่างไร
- มีวิธีการจัดซื้อวัตถุดิบอย่างไร ชำระเงินแบบใด
- แบบที่ใช้ในการผลิต คิดเองหรือมีผู้แนะนำหรือคู่มืออย่างของผู้อื่น ผู้สั่งซื้อมีส่วนในการออกแบบหรือไม่
- มีวิธีการผลิตอย่างไร ผลิตคนเดียวทั้งหมดหรือแบ่งกันผลิต
- ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาจำหน่ายมีอะไร ผลิตตามกะลาที่มีอยู่ ผลิตตามคำสั่งซื้อหรือผลิตตามความนิยม
- เคยได้รับคำสั่งซื้อเป็นจำนวนมากหรือไม่ ผลิตทันหรือไม่ทัน
- แรงงานที่ช่วยในการผลิต ช่างที่ทำประจำกี่คน เคยขาดแคลนหรือไม่
- กำหนดค่าแรงอย่างไร จ่ายค่าแรงเมื่อใด ใช้เกณฑ์ในการกำหนดค่าแรงอย่างไร
- แหล่งเงินทุนได้จากที่ใด จำนวนเท่าใด เงินทุนหมุนเวียนเพียงพอหรือไม่
- วิธีการจำหน่าย ขายปลีก ขายส่ง หรือร่วมงานแสดงสินค้า
- มีวิธีกำหนดราคาอย่างไร
- มีการส่งเสริมการขายหรือไม่
- จำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้วยเงินสดหรือเครดิต
- รับคำสั่งซื้อด้วยวิธีใด
- ผลิตภัณฑ์ที่ขายดีคืออะไร และส่งไปขายที่ใดบ้าง
- มีเสียงสะท้อนจากผู้ใช้เป็นอย่างไร

2) แบบสัมภาษณ์ช่างฝีมือ ประกอบด้วย

- ทำงานเป็นช่างมานานเท่าใด
- ทำงานที่นี้ตลอดวันหรือไม่
- นอกจากทำงานที่นี้แล้ว ยังมีอาชีพอื่นอีกหรือไม่
- มีความชำนาญในการทำผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวประเภทใด
- รับผิดชอบงานในส่วนใดของผลิตภัณฑ์
- ใช้เวลาทำในแต่ละชิ้นนานแค่ไหน
- เคยช่วยออกแบบด้วยหรือไม่

- มีรายได้ในแต่ละวันประมาณเท่าใด

นอกจากนี้ ยังใช้แบบสำรวจราคาผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวด้วย เพื่อบันทึกราคาขายของ ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องประดับ เครื่องใช้สอย และผลิตภัณฑ์ตั้งโชว์ต่างๆ

3. ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาการผลิตจากกลุ่มผลิตผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว 3 กลุ่ม กลุ่มแรก คือ บ้านเขารูปช้าง อำเภอสะเตาะ จังหวัดสงขลา กลุ่มที่สอง คือ ตำบลชัยบุรี อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง และกลุ่มที่สาม คือ ตำบลสระแก้ว อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ในด้านการตลาดจะศึกษาจากศูนย์จำหน่าย หรือร้านค้าบางแห่งภายในเขตอำเภอที่กลุ่มผลิตดังกล่าวตั้งอยู่ หรืออำเภออื่นที่อยู่ใกล้เคียง

4. ระยะเวลาในการวิจัย

ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2544 ถึงเดือนสิงหาคม 2545 เป็นเวลา 1 ปี 3 เดือน

การนำเสนอผลการศึกษาระหว่างออกเป็นบทๆ โดยในบทถัดไปจะเริ่มจากรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าวในอินเทอร์เน็ต กรรมวิธีการผลิต ศูนย์ศิลปาชีพชัยบุรี กลุ่มบ้านหน้าถ้ำ กลุ่มหัตถกรรมคนพิการบ้านสระแก้ว ราคาของผลิตภัณฑ์กะลามะพร้าว และบทส่งท้ายด้วยรายละเอียดในบทต่อไป